

001	006	016	26	36	46	56	66	76	86	96	006	016	026	036	046	056	066	076	086	096	100

UUTISET

”Nousu lamasta vaatii reippaita otteita”

Vaikka Helsingin pörssi päätyy tänä vuonna plussalle, lama ei Suomesta hellittänyt. Ensi vuonna vaaditaan roimaa uudistumista ja lisää teollisuutta, pääekonomisti Aki Kangasharju Nordeasta sanoo.

.....

Suomi tarvitsee lamasta nous-takseen lisää teollisuutta, mikä vaatii investointeja ruokkivaa ilmapiiriä. Sitä ei synny ilman reippaita rakenteellisia uudistuksia Suomessa, pääekonomisti **Aki Kangasharju** Nordeasta arvioi.

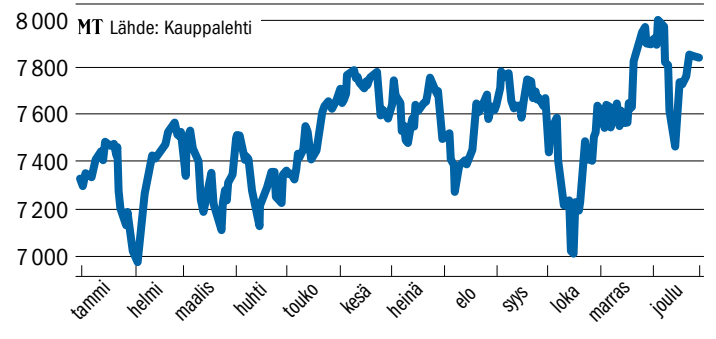
Rakenteellisia uudistuksia ovat esimerkiksi soten saaminen kuntoon sekä työmarkkinoiden muuttaminen joustavammaksi. ”Julkisia menoja pitää nipistää, koska Suomi on köyhtynyt Nokian ajoista pysyvästi.” Kangasharjun mukaan julki-

nen alijäämä voisi edelleen kasvaa nykyisestä parin prosentin miinuksesta, jotta kasvun alkuun päästäisiin. Alijäämää voitaisiin kuroa umpeen muuttaman vuoden päästä.

”Nyt tarvitaan työmarkkinoilla nollaratkaisu, työvoimakustannuksia pitää leikata ja tuloveroja alentaa. Se auttaisi vientiä ja silti kotimaassa ostovoima kasvaisi, kun nettona jäisi kuluttajalle käteen aiempaa enemmän rahaa.”

”Kun öljyn hinta laskee, euro halpenee ja vienti ja kotimaan kulutus kohenee, yhteisvaikutuksena voitaisiin päästä mukavaan kasvuun.”

OMX Helsinki -yleisindeksi 2014

Lama ei näkynyt Helsingin pörssissä Suomen lama ei pahasti näky-

nyt Helsingin pörssissä, jonka yleisindeksi on noussut kuutisen prosenttia vuodessa.

Pörssi nousi lokakuun notkahduksesta rajusti marras- ja joulukuussa, jolloin elvytys euroalueella ja Japanissa, Yhdysvaltojen talouskasvu ja öljyn hinnan lasku nostivat kurseja.

Suomessa yritysten tulokset olivat odotettua parempia, kun tehostamalla parannettiin kannattavuutta. Yritysten liikevaihto ei juuri noussut.

Kangasharjun mukaan ensi vuonna Euroopan Keskuspankin arvioidaan pitävän rahapolitiikan kevyenä ja elvyttävän edelleen lisää.

Mikäli Suomen talouden su-kellus loppuu ja maailmantalous

nousee, osakekurssit voivat edel-leen nousta.

”Kun korot näyttävät pysyvän Euroopassa erittäin matalina, tuottoa haetaan pörssistä, josta sitä ainakin jonkin verran näyttäisi irtoavan.”

Danske Bankin mukaan maailmantaloutta piristää ensi vuonna öljyn hinnan romahdus ja euroalueen vientiä heikkenevä euro. Pankki ennustaa kuitenkin Suomen heikon taloustilanteen jatkuvan edelleen, sillä kotimai-nen kysyntä kasvaa aikaisintaan 2016.

Ensi vuoden kasvumahdolli-suudet ovat viennin varassa. Ve-

näjän talous rasittaa sekä vientiä että matkailua.

Asuntojen hinnat luisuvat Viennin nousu vaikuttaa ko-timaiseen kysyntään viiveellä ja vaimeasti, koska työllisyys kääntyy nousuun vasta nousun jatkuttua hetken aikaa.

Asunomarkkinoilla hinnat luisuvat edelleen, mutta eivät romahda.

Danske Bankin mukaan Suo-melta menee yli vuosikymmen kriisiä edeltäneen vuoden 2008 bruttokansantuotteen ylittämi-seen.

JOUKO KYYTSÖNEN

Raisio ja lihatalot parantavat ensi vuonna

Elintarvikealan yhtiöiden vuosi Suomessa on ollut keho, mikä näkyy myös pörssivuodessa. Toi-mialan Helsingin pörssin indeksi hiipui vuodessa 15 prosenttia.

Ruoka- ja juomayhtiöiden in-deksin kuuluvat lihatalot Atria ja HK Scan, Raisio, Apetit ja Olvi.

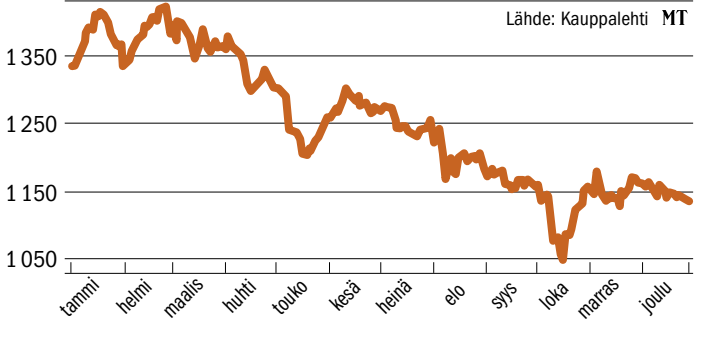
Niistä Raision ensi vuoden näkymiä pidetään lupaavimpina Benecolin oston ja Benemilkin vuoksi. Myös lihatalojen tulos-näkymät paranevat. Sen sijaan Apettin tehostamistoimet eivät vielä ehdi näkyä ensi vuoden tuloksessa.

Raisio osti viime marrasku-usa Benecolin liiketoiminnan Britanniassa ja Yhdysvalloissa. Tulosta arvellaan tulevan myös maidontuotantoa tehostavan patentoidun Benemilk-rehun maailmanlaajuisesta kaupallistamisesta.

Yhtiö lopetti tänä vuonna sian- ja siipikarjanrehujen val-mistuksen.

”Raision tilanne on suo-

Ruoka- ja juomateollisuuden indeksi 2014

malaisyhtiöistä selkein. Sen liikevaihto ja liike-tulos kasvaa, tilanne näyttää myönteiseltä”, analytiikko **Niclas Catani** OP-pankkiiriliikkeestä sanoo.

Kalaan ja pakasteisiin keskit-tynyt Apetit tekee tänä vuonna kehnon tuloksen. ”Yhtiö on jat-kanut tehostamistoimia, mutta ne eivät ehdi kuitenkaan vielä merkittävästi parantaa ensi vuo-den tulosta”, Catani arvioi.

Lihatalot tehostaneet rajulla kädellä

Sen sijaan lihatalot, Atria ja HK Scan ovat tehostaneet toimiaan jo ”rajulla kädellä” ja se alkaa nä-

kyä. ”Valoisampaa on näkyvissä, tulosten pitäisi parantua.”

Lihatalot ovat tehostaneet reilusti jo aiempinakin vuosina, mutta ulkoiset tekijät ovat aina syöneet hyödyn.

Atria antoi marraskuussa tälle

vuodelle myönteisen tulosvaroi-tuksen, jossa se nosti liike-tulos-arviotaan samaksi kuin vuonna 2013 eli 37 miljoonaan euroon.

HK kertoi tänä vuonna suun-nitelmistaan investoida broileiriin Länsi-Suomessa ja Virossa kymmeniä miljoonia euroa. Ne eivät näy vielä ensi vuoden tuloksessa. HK:lla on hyvä ra-hoitusasema Puolan Sokolówin myynnin jälkeen ja varaa isoihin investointeihin.

”Perusvire lihataloilla on kui-tenkin Suomessa vaisu, kun keh-nossa taloustilanteessa kulutta-jat ostavat aiempaa halvempaa ruokaa”, Catani muistuttaa.

Atriaa painaa myös Venäjän tilanne ja ruplan romahdus.

Juonia valmistava Olvi kärsii kotimaan taloustaantumasta, mutta Baltiassa tilanne on pa-rempi. Yhtiön määrällisesti suu-rimmat markkinat ovat Valko-Venäjällä, johon Venäjän tilanne voi vaikuttaa heikentävästi.

JOUKO KYYTSÖNEN

Metsäyhtiöiden viime vuosien säästökurit ovat parantaneet yhtiöiden kannattavuutta, mutta tulevaisuudessa rakennemuutos ja saneeraus jatkuvat edelleen, osaketutkimusjohtaja **Henri Parkkinen** OP:stä arvioi.

”Paperista on edelleen ylika-pasiteettia ja tuotantoa sopeuta-taan kysyntään.”

Paperin hinnan ei Parkkinen odota enää laskevan, koska se on jo lähellä tuotantokustannuksia. Sen sijaan koneita suljetaan tai ne pidetään seisomassa.

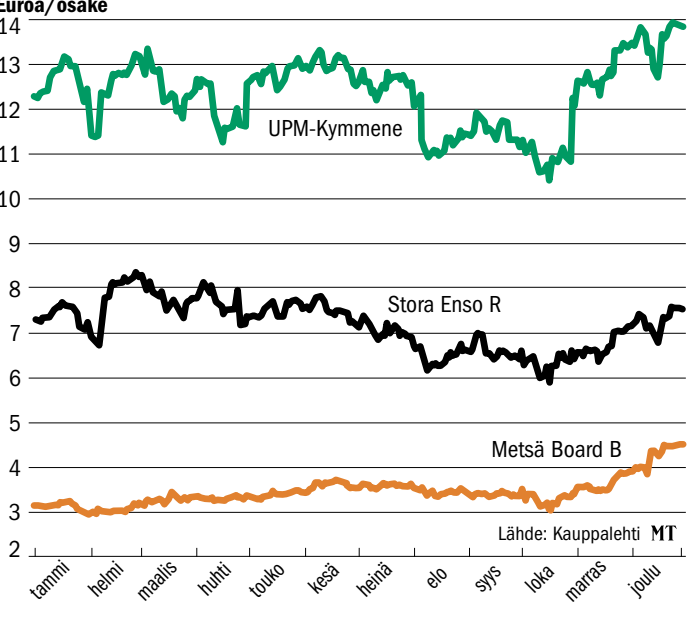
”Euroopassa paperiylika-pasiteettia on useita miljoonia tonneja. Lisäksi kysyntä laskee 2,5–3 prosenttia; sekin pienentää markkinoita miljoona tonnia.”

Pitkäkuituisen sellun hinta on

noussut selvästi lyhytkuituista korkeammaksi, mutta Parkkinen uskoo hintaeron tasaantuvan jatkossa.

Kartonkien näkymiä Parkki-nen pitää vakaana. Niitä tarvi-taan pakkauksiin.

Metsäyhtiöiden osakekurssit 2014

UPM ja varsinkin Metsä Board nousivat rapsakasti vuoden lopussa, Stora Enso vähemmän.

Kauppa yskähteli loppuvuonna

Päivittäistavarakauppa alkoi ti-lastolukujen perusteella hiipua vuoden lopulla. Marraskuu oli tavarataloille ja hypermarket-kejuille pettymys. Niiden liike-vaihto putosi marraskuussa 7,5 prosenttia vuoden 2013 marras-kuuhun verrattuna.

Alamäkeen vaikutti Päivit-täistavarakaupan yhdistyksen mukaan merkittävästi se, että marraskuuhun mahtui yksi arkimyyntipäivä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Myös marraskuun lämmin sää hillitsi ostointoa.

Vaatteista pihistetään

Selvimmin kaupankäynnin notkahdus näkyy vaatemyyn-nissä. Marraskuun vaatemyynti supistui vuoden 2013 määrästä peräti 13,4 prosenttia ja tam-mi-marraskuun ajanjaksolla 7,4 prosenttia.

Elintarvikekauppa kävi sen sijaan lähes entiseen tahtiin.

Ale alkoi aikaisin

Kaupat vauhdittavalt nyt myyn-tiään alentamalla hintoja. ”Tänä vuonna alennusmyyn-nit alkoivat vähän aikaisemmin kuin normaalisti”, kertoo rai-siolaisen kauppakeskus Myllyn toimitusjohtaja **Pertti Vikkula**.

Joulukuun myyntiluvut vai-kuttavat kuitenkin lupaavilta. ”Koko myyntimäärä ei ole

vielä tiedossa, mutta näyttää, että plussalla menee viimevuo-tiseen verrattuna. Se on pienoi-nen yllätys.”

Synkistä talousuutisista huo-limatta Myllyn asiakasmäärä on yltämässä viimevuotiseen.

”Jouluviikon maanantaina teimme asiakasennätyksen, 30 000 asiakasta yhdessä päi-vässä.”

Venäläisten ostosmatkojen väheneminen ei näy Vikkulan mukaan merkittävästi Lounais-Suomessa.

Kalliit hankinnat jäissä

Vikkula arvioi kotimaan heikon taloustilanteen näkyvän esi-merkiksi korukaupassa.

”Kalliit ostopäätökset eivät nyt ole kovin herkässä. Kalleim-pia tuotteita ei osteta samalla ta-valla kuin vielä muutama vuosi sitten.”

Kauppiaiden onneksi tavan-omainen kulutus näyttää vielä säilyvän suurin piirtein entis-isä uomissaan.

Päivittäistavaroiden hinnat ovat vuoden 2014 aikana nous-seet tupakan ja alkoholituo-teiden verotuksen kiristymisen vuoksi. Sen sijaan elintarvikei-den ja alkoholittomien juomien hinnat ovat nousseet kauppojen hyllyillä vain 0,3 prosenttia vuo-den 2013 tammi-marraskuusta.

HANNA LENSU

Raisiolaisessa kauppakeskus Myllyssä houkuteltiin asiakkaita eilen tiistaina vaateostoksille alennetuilla hinnoilla.

KARI SALONEN

UUTISTAUSTA

Euro epävakana vuoteen 2015

Euroalue astuu uuteen vuoteen 2015 kaikkea muuta kuin vakaana tai yhtenäisenä.

Epävakaudesta huolehtii pahimman kriisimaan Kreikan ajautuminen ennenaikaisiin vaaleihin. Poliittinen kriisi lisää kansainvälisten sijoittajien pelkoja, koska Kreikan talous-uudistuksia ja säästöpolitiikkaa

vastustava vasemmistopuolue Syriza on ennakkosuosikki maan suurimmaksi puolueeksi. Kansainvälinen valuuttarahas-to IMF pisti jo Kreikan lainoja koskevat neuvottelut jäihin.

Epäyttenäisyyden ongelma juontuu siitä, että Euroopan keskuspankki (EKP) ei ole onnistunut hintavakauden turvaamisessa. Keskuspankin tavoite on noin kahden prosen-

tin vuotuinen inflaatio.

Joulukuun alussa alensi EKP vuoden 2015 inflatioennus-teen 0,7 prosenttiin. Entinen arvio oli 1,2 prosenttia. Myös uusi ennuste on ylimitoitettu, koska öljyn hinta on joulu-kuussa alentunut edelleen 22 prosenttia (30.12. mukaan).

EKP:n varapääjohtaja **Vitor Constancio** arvioi saksalaiselle Wirtschaftswoche-lehdelle inflaation putoavan lähikuu-kausina negatiivisen puolelle. Constancio varoi käyttämästä rumaa deflaatio-sanaa.

Alenevien hintojen seurauk-sista Constancio oli suorasa-naisempi: euroaluetta uhkaa noidankehä, joka koostuu reaali-palkkojen noususta, yritysvoittojen hiipumisesta,

kysynnän romahduksesta ja edelleen alenevista hinnoista. Moni taloustieteilijä kutsui näkymää taantumaksi.

Kiista valtiolainoista

EKP:ltä vaaditaan nyt näyttäviä deflaation ja taantuman vastai-sia toimia. Pääjohtajan **Mario Draghin** tiedetään olevan valtiolainojen osto-ohjelman (Quantitative Easing, QE) käynnistämisen kannalla.

Ohjelman vastustajien leirisä ovat toisensa löytäneet hyvin erilaisten talouksien euromaat. Mahtavin QE-vastustaja EKP:n neuvostossa on Saksan keskus-pankki ja sen pääjohtaja **Jens Weidemann**. Vastikään myös Viron keskuspankin johtaja ja EKP:n neuvoston jäsen **Ardo**

Hansson kritisoi QE-ohjelmaa. Vastahangan linjoilla on myös EKP johtokunnan jäsen, lu-xemburgilainen **Yves Mersch**.

Mikä näitä näennäisen erilai-sia kansantalouksia yhdistää?

Euro Plus Monitor 2014 raportin mukaan parhaassa kunnossa olevat julkiset taloudet euroalueella ovat juuri Luxemburg, Viro ja Saksa. EKP:n pääjohtaja Draghin ko-timaa on raportin kolmanneksi kehoiin. Italiaa surkeammin julkista taloutta hoidetaan vain Kyproksella ja Kreikassa.

Draghi pakon alla

Jo tähänastinen löysän rahan ja alhaisten korkojen politiikka on tarjonnut velkamaille lisää aikaa toteuttaa talouden

» Parhaassa kunnossa olevat julkiset talou-det euroalueella ovat Luxemburg, Viro ja Saksa.

rakenneuudistukset.

Suurista euromaista esimer-kiksi Ranska tai Italia eivät kui-tenkaan ole tasapainottaneet budjetitejaan tai edistäneen työmarkkinauudistuksia.

Ranska löi syyskuussa oman velkaantumisensa ennätykset ylittämällä 2 000 miljardin euron julkisen talouden velkarajan.

QE-ohjelma jakaa velka-maiden riskit kaikkien, myös hyväkuntoisten euromaiden kesken. Avokätsille val-tiolainastoille perustuva keskuspankkipolitiikka poistaa kannusteet aloittaa vaikeat vakauttamistoimet. Velkakrii-sin uudelleen leimahtamisen vaara euroalueella kasvaa.

EKP päättää uudesta strate-giastaan 22. tammikuuta.

JORMA MATTILA on Berliinissä työskentelevä ulkomaankirjeen-vaihtaja. mattila.press@gmail.com